

Titlul analizei impactului	Metodologia de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție
Data:	13.04.2020
Autoritatea administrației publice (autor):	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
Subdiviziunea:	Secția reglementări, Departamentul Gaze naturale și Energie Termică
Persoana responsabilă și datele de contact:	Ilescu Elena – consultant, eilescu@anre.md Cojocaru Andrei – specialist principal Tel: 022 852 930
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
<i>a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate</i>	
Proiectul Metodologiei în cauză va substitui Metodologia de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 398 din 31.12.2010, elaborată în baza Legii nr. 123 din 23.12.2009 cu privire la gazele naturale, care a fost abrogată. Odată cu aprobarea Legii nr. 182/2018 din 26.07.2018 prin care s-au adus modificări și completări la Legea nr.108/2016 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare ANRE) în temeiul art. 7, alin. (2), lit. j) are obligația de a revizui cadrul normativ existent și a aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu noua Lege.	
<i>b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate.</i>	
Aplicarea Metodologiei de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 398 din 31.12.2010 este problematică din perspectiva operatorilor sistemului de distribuție a gazelor naturale (în continuare - OSD), care fac trimitere la starea tehnică a rețelelor de gaze naturale precum și la investițiile efectuate. Unul din obiectivele strategice prevăzute de Strategia Națională de Dezvoltare a Republicii Moldova, adoptată prin Legea nr. 166 din 11.07.2012, a stabilit ca obiectiv specific - „Reducerea pierderilor de gaze naturale în rețele de transport și de distribuție, către anul 2020 la 39 %. Continuarea trendului de reducerea pierderilor în rețelele gaze naturale este prevăzut și de Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 aprobată prin Hotărârea Guvernului RM nr. 102 din 05.02.2013. De menționat, că obiectivele Strategiei Energetice au fost elaborate ținând cont de angajamentele Republicii Moldova stabilite în raport cu obligațiile asumate prin aderarea la Tratatul de constituire a Comunității Energetice.	

În numeroasele adresări ale întreprinderilor de distribuție a gazelor către ANRE privind inițierea modificărilor la Metodologia existentă, operatorii sistemelor de distribuție au prezentat diferite studii privind evaluarea tehnică a rețelelor de distribuție.

Deoarece Metodologia actuală a fost aprobată în urmă cu 10 ani, iar cadrul legislativ actual al sectorului gazelor naturale deja a cunoscut câteva schimbări, considerăm că ar fi binevenită o revizuire a principiilor aplicate și o ajustare a abordării utilizate în determinarea consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție (pierderilor normative), astfel încât acestea să fie în pas cu practicile utilizate la nivel regional și european.

Metodologia propusă spre promovare va reflecta metoda de determinare, ajustare a consumurilor tehnologice și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale, în scopuri tarifare.

Entitățile care urmează a fi afectate prin intervenție sunt:

- operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale;
- Utilizatorii de sistem.

Operatorii sistemelor de distribuție:

OSD nu vor fi nevoiți să își schimbe semnificativ procesele/modul de derulare a activității curente. Aceștia își vor continua activitatea de prestare a serviciilor de distribuție a gazelor naturale având obligația de a determina volumele consumurilor tehnologice și al pierderilor de gaze naturale în baza noii metodologii care va permite acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție necesare pentru desfășurarea continuă și fiabilă a activității reglementate;

Utilizatorii de sistem:

În cazul aplicării noii metodologii de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale, utilizatorii de sistem vor beneficia de previzibilitatea cheltuielilor incluse de OSD pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție, luând în considerație faptul că în cadrul noii abordări metodologia trebuie să fie transparentă, inclusiv privind componentele acestora care să permită utilizatorului să fie conștient de costurile pe care le suportă operatorul sistemului de distribuție pentru serviciul prestat și în final pentru a ajunge la acel tarif reglementat al gazelor naturale consumat.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au dus la apariția problemei se referă la:

- Implementarea în mod corespunzător a prevederilor Legii cu privire la gazele naturale nr. 108/2016 în partea ce ține de calcularea consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale;
- Terminologia utilizată în Metodologia actuală nu corespunde legislației în vigoare (a fost elaborată în baza Legii nr. 123 din 23.12.2009 cu privire la gazele naturale, care a fost abrogată), iar o serie de prevederi au devenit caduce;
- OSD au sesizat ANRE referitor la problemele care apar în legătură cu aplicarea Metodologiei la determinare a consumurilor tehnologice și al pierderilor în rețelele de distribuție a gazelor naturale;
-

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Inițial în Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale nu a fost prevăzută elaborarea de către ANRE a unei astfel de metodologii. Articolul 99 alin. (3), lit d) din Legea cu

privire la gazele naturale prevedea că Metodologiile de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor și a tarifelor reglementate trebuie să prevadă nivelul consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale;

Totodată, era prevăzut că componența și modul de calculare a cheltuielilor aferente procurării gazelor naturale, inclusiv cheltuielile pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale din rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale sunt prevăzute de metodologiile tarifare corespunzătoare.

Din informația prezentată de OSD, în perioada anilor 2016-2019, nivelul pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție sunt în diminuare și anume:

2016 - 39,371 mln. m³, ceea ce constituie - 4,2 %;

2017 - 38,377 mln. m³, ceea ce constituie - 3,92 %;

2018 - 35,322 mln. m³, ceea ce constituie - 3,29 %;

2019 - 31,255 mln. m³, ceea ce constituie - 3,09%;

Nivelul pierderilor normative admise în țările EnC (anul 2018)

	Nivelul admis de pierderi
Bosnia și Herțegovina	2,5 -3 %
Georgia	6,5 %
Moldova	3,23%
Serbia	2%
Ucraina	1,2 %

Comparativ cu alte țări, membre ale Comunității Energetice la capitolul determinarea pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale atunci putem constata că:

– Republica Moldova este una din puținele țări care la determinarea pierderilor în rețea aplică o Metodologie prin care pierderile normative sunt calculate în baza formulelor specifice. În alte țări precum Croația, Austria, Polonia, Serbia, Georgia, sunt considerate drept pierderi diferența dintre cantitatea de gaze naturale intrată și cea ieșită din rețelele de distribuție ale unui operator de sistem înregistrată de echipamentele de măsurare, această diferență include scurgerile, neregulile de contorizare, variația presiunii / temperaturii și alte variabile;

– în Republica Moldova consumul ilegal de gaze naturale nu este contabilizat ca parte a pierderilor, în alte țări aceste pierderi sunt incluse și recunoscute de către Regulator prin includerea în tarif;

– în Republica Moldova prețul pentru gazele naturale procurate pentru acoperirea pierderilor de OSD este reglementat, iar în alte țări se practică prețul de pe piață la momentul procurării;

– pierderile tehnice se calculează pentru sistemul fiecărui operator de sistem în parte, în Republica Moldova, iar alte țări au norme comune pentru diferite categorii de operatori.

Notă: A se vedea raportul Secretariatului Comunității Energetice: *Regulatory treatment of network losses in the Energy Community, 2016*.

Situația existentă în mare parte se datorează Legii nr. 182 din 26.07.2018 prin care s-au făcut modificări și completări la Legea nr. 108/2016 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, care prevede, ca ANRE elaborează și aprobă, în scopul calculării tarifelor, metodologia de determinare

a consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale. Totodată, nu va fi minimizat timpul necesar pentru efectuarea calculelor. Personalul OSD nu vor putea calcula operativ volumele consumurilor tehnologice și al pierderilor de gaze naturale. Astfel, în cazul în care nu se va elabora și aproba o nouă Metodologie, vor fi create premise pentru neimplementarea prevederilor Legii cu privire la gazele naturale, cu modificările și completările ulterioare și vor apărea neclarități din partea OSD la determinarea pierderilor și includerea cheltuielilor pentru acoperirea nivelului rezonabil și justificat al consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale din rețelele de distribuție a gazelor naturale.
<i>e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului</i>
În conformitate cu prevederile art. 7, alin. (2), lit. j) al Legii cu privire la gazele naturale nr. 108 din 27.05.2016, ANRE elaborează și aprobă Metodologia de determinare a consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale. Totodată, potrivit art. 99 alin. (3) lit. d), nivelul consumului tehnologic și al pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale, este determinat în conformitate cu metodologiile aprobate de Agenție; Proiectul Metodologiei în cauză va substitui Metodologia de calcul al consumurilor tehnologice și al pierderilor tehnice de gaze naturale în rețelele de distribuție, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 398 din 31.12.2010, elaborată în baza Legii nr. 123 din 23.12.2009, care a fost abrogată.
2. Stabilirea obiectivelor
<i>a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)</i>
• Implementarea în mod corespunzător a prevederilor Legii cu privire la gazele naturale în partea ce ține de calcularea consumurilor tehnologice și al pierderilor de gaze naturale; • Stabilirea metodei prin care consumurile tehnologice și pierderile de gaze naturale ar permite determinarea acestora la un nivel rezonabil și justificat; • Stabilirea măsurilor pentru reducerea și optimizarea pierderilor normative de gaze naturale din rețelele de distribuție ale OSD; • Reducerea și optimizarea pierderilor normative de gaze naturale din rețelele de distribuție ale OSD; • Determinarea rapidă și cu o eroare minimă a volumului pierderilor normative, simplificând astfel sarcina logistică generată de Metodologia curentă și oferirea unor flexibilități adiționale titularilor de licențe în ceea ce privește modul de combatere a pierderilor de gaze naturale, cât și crearea de stimulente pentru OSD în diminuarea pierderilor; •
3. Identificarea opțiunilor
<i>a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție</i>

Opțiunea de a nu face nimic consta în a nu elabora o nouă Metodologie de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale și de a nu respecta prevederile Legii cu privire la gazele naturale nr. 108 din 27.05.2016 și al Planului anual de activitate ANRE pentru anul 2020. În cazul lipsei unei intervenții prin elaborarea și aprobarea unei noi Metodologii, nu va putea fi determinat un nivel rezonabil și justificat al pierderilor în rețelele de distribuție a gazelor naturale, în conformitate cu cerințele Legii nr. 108/2016 cu modificările și completările ulterioare.
b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea țin seama de cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligatii ce se doresc să fie aprobate
Proiectul Metodologiei propuse va reglementa: – modul de calculare a pierderilor normative; – modul de prezentare și aprobare a pierderilor normative; – modul de calculare al consumurilor tehnologice și al pierderilor de gaze naturale în instalațiile de racordare ale consumatorilor noncasnici. Mecanismul aplicat la calcularea și aprobarea pierderilor normative se va baza pe următoarele criterii: 1) alimentarea fiabilă a consumatorilor cu gaze naturale la costuri reale, strict necesare pentru distribuția gazelor naturale; 2) acoperirea costurilor operatorului sistemului de distribuție (în continuare - OSD), necesare pentru desfășurarea activității reglementate; Pierderile de gaze naturale în rețelele de distribuție înregistrate de OSD reprezintă diferența dintre volumele de gaze naturale injectate în rețelele de distribuție și volumele de gaze naturale distribuite prin rețelele de distribuție. Volumele de gaze naturale distribuite prin rețelele de distribuție, reprezintă suma volumelor distribuite consumatorilor noncasnici, consumatorilor casnici, utilizate de OSD pentru necesitățile proprii, transmise OSD prin punctele de măsurare comercială a gazelor naturale. Pierderile normative de gaze naturale în rețelele de distribuție reprezintă produsul volumelor de gaze naturale injectate în rețelele de distribuție și a coeficientului normativ anual K_n, <u>care nu va depăși media ponderată pentru perioada (2015-(n-1))</u>. Pierderile normative de gaze naturale în rețelele de distribuție se divizează pe nivele de presiune în funcție de cota parte a lungimii acestora din lungimea totală a rețelelor de distribuție și a numărului de stații/posturi de reglare-măsurare a gazelor naturale și a punctelor de măsurare comercială a gazelor naturale, din numărul total al acestora, aflate în exploatare la situația 01.01. a fiecărui an. Nu se consideră pierderi normative și nu se includ în componența acestora, pierderile de gaze naturale accidentale, cauzate de persoane terțe, care urmează a fi calculate și recuperate de OSD din contul persoanelor vinovate de cauzarea prejudiciului. De asemenea, Metodologia va prevedea modul de prezentare și aprobare a pierderilor normative.
4. Analiza impacturilor opțiunilor
a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate
Alternativa I A nu face nimic. Efecte pozitive -nu au fost identificate Efecte negative: În cazul lipsei unei intervenții prin elaborarea și aprobarea unei noi Metodologii, nu va putea fi determinat un nivel rezonabil și justificat al pierderilor în rețelele de distribuție a gazelor

naturale, în conformitate cu cerințele Legii nr. 108/2016 cu modificările și completările ulterioare, care să fie corelat cu măsuri concrete privind reducerea acestora. Totodată, nu vor fi acoperite costurile OSD, necesare pentru desfășurarea activității reglementate, conform normelor tehnice.

Alternativa II: Efectele pozitive

Opțiunea recomandată.

Avantajele elaborării și aprobării Metodologiei:

- Cadrul secundar de reglementare va fi ajustat conform Legii nr. 108/2016;
- Vor fi stabilite formule de calcul al consumurilor tehnologice și pierderilor de gaze naturale în baza cărora vor fi determinate doar pierderile și consumurile tehnologice normative strict necesare în procesul de exploatare a rețelelor de gaze naturale, care va duce la acoperirea costurilor operatorului sistemului de distribuție (în continuare- OSD), necesare pentru desfășurarea activității reglementate.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Costuri:

OSD nu va avea costuri având în vedere că activitatea de distribuție a gazelor naturale este o activitate reglementată, iar toate cheltuielile necesare și justificate sunt luate în considerație la determinarea tarifului pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, aprobat de ANRE.

Beneficii:

- vor fi implementate în mod corespunzător prevederile Legii cu privire la gazele naturale nr. 108/2016 cu modificările și completările ulterioare, în partea ce ține de determinarea consumurilor tehnologice și a pierderilor de gaze naturale;
- vor fi stabilite măsuri pentru reducerea și pentru optimizarea pierderilor normative din rețeaua de distribuție a gazelor naturale;
- va fi asigurată alimentarea fiabilă la costuri reale, strict necesare pentru distribuția gazelor naturale;
- acoperirea costurilor OSD, necesare pentru desfășurarea normală a activității reglementate;
- va fi prevăzut complexul de măsuri pentru asigurarea securității livrării gazelor naturale prin rețelele de distribuție.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sânt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

În ceea ce privește aspectul financiar al activității OSD (întreprinderile față de care se aplica metodologia în cauza), menționăm că metodologia nouă nu va afecta negativ activitatea acestora, întrucât operatorii vor avea posibilitatea să își acopere toate cheltuielile suportate la desfășurarea activității de distribuție.

Prevederile metodologiei se vor aplica uniform pentru toți operatorii sistemului de distribuție a gazelor naturale, astfel fiind evitată discriminarea.

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Concluzie

Concluzionând, autorii prezentei AI optează pentru opțiunea care presupune elaborarea și promovarea spre adoptare a Metodologiei, întrucât aceasta corespunde exigențelor Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23 din 18.01.2019.

5. Implementarea și monitorizarea

Elaborarea și aprobarea Metodologiei de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale potrivit Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale este de competența ANRE.

ANRE are obligația de a asigura ca prețurile reglementate să fie justificate, rezonabile, transparente și nediscriminatorii, bazate pe performanță, să reflecte cheltuielile necesare și justificate, să ofere stimulente pentru a spori eficiența și pentru a asigura securitatea aprovizionării cu gaze naturale.

De asemenea, ANRE monitorizează corectitudinea aplicării de către titularii de licențe a metodologiei.

6. Consultarea

Elaborarea și aprobarea proiectului noii Metodologii de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale va avea impact asupra:

- operatorilor sistemelor de distribuție a gazelor naturale;
- utilizatorii de sistem.

Cu privire la oportunitatea elaborării Metodologiei de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de distribuție a gazelor naturale, Agenția a expediat spre consultare și avizare, în adresa Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Finanțelor, Consiliul Concurenței, operatorii sistemelor de transport și de distribuție a gazelor naturale, Asociația obștească „Protecția Consumatorilor”, Confederația Națională a Patronatului, Asociația Națională a Producătorilor din Moldova faxograma prin care sa solicitat avize asupra Analizei Impactului și proiectului Metodologiei.

Concomitent, a fost emis un anunț cu privire la inițierea examinării acestora, astfel, încât orice persoană să aibă posibilitatea să prezinte propuneri și obiecții pe marginea lor la adresa electronica a Agenției.

Obiecții și propuneri la Analiza impactului din partea părților interesate nu au parvenit, iar obiecțiile și propunerile la proiectul regulamentului au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Ministerul Economiei și Infrastructurii, SA "Moldovagaz"; SRL "Edineț-gaz"; SRL "Cahul-gaz"; SRL "Florești-gaz"; SRL "Taraclia-gaz";,SRL "Bălți-gaz"; SRL "Orhei-gaz"; SRL "Ialoveni-gaz"; SRL "Ștefan Vodă-gaz"; SRL "Cimișlia-gaz"; SRL "Chișinău-gaz" au propus includerea în proiectul Metodologiei a prevederilor ce țin de determinarea și aprobarea consumului tehnologic de gaze naturale al OSD și modului de calcul al coeficientului „K”.

Se stabilește noțiunea de „pierderi reale”, dacă pierderile sunt reale atunci valoarea acestora trebuie să fie incluse în tarif;

Au propus divizarea pierderilor normative de gaze naturale în rețelele de distribuție nu doar în funcție de lungimea, dar inclusiv prin prisma numărului de stații/posturi de reglare-măsurare a gazelor naturale și a punctelor de măsurare comercială.

Urmare a propunerilor parvenite la proiectul Metodologiei, precum și expertizelor organizațiilor internaționale, proiectul a fost redactat, fapt ce a determinat necesitatea consultării repetate, în temeiul art. 32 alin. (7) din Legea 100/2017.